

sosialurin

telf. 1 47 20. 118 20
box 76, 3800 Tórshavn
Útgevandi: p/f sosialurin

Fyrirtaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Bládmenn: Høgni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Arbeiðsloysis- trygging

MEÐAN arbeiðsloysi í grannalondum okkara hevur verið eitt av teim størstu vandamálunum, hevur hetta vandamálið ikki tókst monnum her heima á landi serliga viðkomandi. Sagt hevur verið, at her er nóg mikið av arbeiði, og at hvør, sum hevur hug til arbeiði, hevur ríkiligar møguleikar til tess. Men so einfalt er tað tó ikki.

HÓAST LANDSSTYRIÐ í stóran mun hevur fært ein arbeiðsloysis-fyrirbyggjandi politikk mótvægis uppgávuráðum andstøðunnar, mugu vit í dag ásanna, at vit ikki kunnu siga, at vit eru sloppin undan arbeiðsloysi.

MISJAVNT ER HVAR í landinum ein býr, og hvørji arbeiðstilboð viðkomandi einki kann bjóða. Talan kann vera um partvist arbeiðsloysi — at arbeiði bert er at fáa ávísar dagar í viku. Harafturat kemur tað, vit kalla ungdomsarbeiðsloysi.

HVAT TAÐ vil siga, at vera arbeiðsleysur, ella ikki at hava nóg mikið av arbeiði, kunnu teg best døma um, sum kenna og hava kent sviðan av tí. Men eitt er vist: tað er torført hjá teimum, sum ikki hava fulla viku at fáa endarnar at rækka saman og annars greiða sínar skyldur.

LAT TAÐ TÍ vera okkara vón, at landsstýrið fer at gera álvara av nú beinanvegin at fyrireika eina arbeiðsloysistrygging, sum júst er eitt av teimum málum, sum eru nevnd í samgonguskjalinum. Í samband við eina arbeiðsloysistrygging eigur sjálvandi at vera fyriskipað arbeiðsávising, sum kemur bæði virkjum og arbeiðsfólki til góðar.

Ikki nóg mikið at ásanna

SUM VIT SØGDU frá í seinasta mikudagsblaði, er ein kanning um bústaðarviðurskiftini hjá ungfolki undir útbúgving gjørd í Havn. Hvussu hesi viðurskifti hava verið í mong ár, og eru framvegis, munnu helst flest fólk vera greið yvir, og tað vísir kanningin eisini. Niðurstøðan eftir eini fyribils meting av kanningini er, at tað er bráneyðugt við byggjan av kollegium við kemrum.

SOSIALURIN HEVUR so mangan víst á hendan tørv, og tað hava onnur við, men tað er kortini eingin, sum hevur gjørt nakað fyri at loysa trupulleikan. Frá mentamála-nevndini hjá býráðnum, sum hevur skipað fyri kanningini, verður nú sagt, at tørvurin er áasannaður, og til hetta mugu vit siga, at tað er ikki ov tíðliga at eisini býráðið hevur fingið eyguni upp fyri hesum.

MEN TAÐ ER IKKI nóg mikið bert at ásanna. Vit mugu beinanvegin fara undir bygging av hóskandi íbúðarhúsum, so hesin tørvur kann nækst, tí lítið eru skúlar og onnur lærupláss í høvuðsstaðnum verd, um tæ, sum eru undir útbúgving, ikki so frægt sum fáa innivist í býnum, ella búgva undir ómenniskjansligum umstøðum.

Løgting, lærarar & co. einaferð enn

(uppiskoyti til bræv frá »forvitnum« 1. mars 1980)

Kanska er tað skeivt at blanda persónlig viðurskifti sum arbeiði, ogn, osfr. upp í tað at vera politikari. Kanska áttu vit at mett politikarar eftir teirra politisku stevnu-skrá og ikki eftir persónligum viðurskiftum.

Men soleiðis er tað ikki í Føroyum. Bæði tí at politikarar oftast, tá teir koma at buðinginum, hugsa meira um persónlig áhugamál enn politiskt endamál og ideologi. Og tí at fólk í Føroyum meta hvønn annan eftir persónligum viðurskiftum heldur enn eftir politiskari støðu, og velja haretir. Soleiðis hendir tað, at verkafólk velur fólkafloksmenn, og summir kapitalistar velja javnaðarmenn, og so víðari.

Tað at politikkur í Føroyum er ein persónligur spurningur í stóran mun, ger, at summir bólkir hava lættari við at komast framst sessunum og »beinunum« enn aðrir. Familjuskapur hevur nógva at siga — men eitt annað er tann beinleiðis yvirnáttúrliga og mystiska, magiska trúgv, sum fólk hevur á fólk við einum ella øðrum pappiri, sum visir at teg hava tikið eitthvørt embætisprógv.

Í eini bygd er tað ofta so, at lærarar, læknar og prestar eru mestsum lyftir yvirum allar menniskjans-ligar veikleikar. Læknin er ein magiskur persónur, ein »heksadoktari« sum fólk

uppføta sum havandi yvirnáttúrlig evni og helst hevur samband við hægri maktir, av tí at hann kann lekja fólk. Í veruleikanum er hesin maður ein teknikari — ein, sum hevur lært ein ávísan teknikk til at fara við mannalíkanum — eins og ein bátasmiður hevur lært at fara við sinum báti, og kann gera hann í ordan um nakað er í ólagi.

Men fólk trýr á slíkar menn sum altvaldandi, sum gudar — og sjálvt um teir ikki hava eitt vet av politikki í knokkinum, so hava teir lætt við at verða valdir á ting.

Lærarin er »høvdíð í bygðini«. Sjálvt um hann ikki hevur annað enn eitt pappir frá einum lærarskúla, sum ikki sigur nógva um hansara politisku evni og kunneikar, so veit hann alt um veður og vind og hann er lyftur yvir alt tjak sum ein »klókur maður«. Hann má á ting! Stíllar hann upp, verður hann valdur, líka mikið hvørja politiska stevnu-skrá hann hevur, ella hvønn hann vil verja og hvønn hann vil vraka, ella um hann veit nakað yvirhøvdur, hvat politikkur við-vikur.

Prestin er umboð fyri Hannsálvan her á jørð. Tí blanda hann seg sjáldan í politikk — tað er ov jarðbundið fyri hansara yvirnáttúrliga starv. Men um hann ger tað, so stendur hann kanska sterkari enn

bæði lærarin ella læknin. Um sjálvur hann í erva verður blandaður uppí politikk, so er einki at gera: har verður alt annað at vikja tá veljast skal. Men fáir prestar fáast við politikk og jarðbundið arbeiði. Tí tað hevði kanska minkað um virðing teirra sum umboðsmenn hans í erva her á fold.

Útbrótararnir — teir kollveltingarhugaðu missionerarnir — teir leggja alla sína gudsskapu religiøsu kraft inn í politiskt arbeiði. Tó mest til frama fyri kapitalistiskar og afturhaldssinnaðar kreftir. Teir verja sjáldan hin minni menta, arbeiðsmannin, í stríði hansara fyri einum rættvisari býti av ágóða samfelagsin. Nei — teir brúka Gud í bardaganum fyri sambandi, kapitalista-valdi og øllum afturhaldssinni, summir vilja aftur í svørtu miðeldina við forfylgningum av øðrvísi hugsandi og religiøsum sensuri, og noktan fyri starvi til fólk, sum ikki hugsa sum teir sjálvir. Teir tæna kapitalismuni, men siga seg tæna Gudi. Synd?

Hvat so við hinum føroyingunum? Arbeiðsmanninum, fiskimanninum, handverkarinum, tí lesandi, teim arbeiðsleysu konufólkunum, húsmóðrunum? Hvussu ofta koma hesi, sum hóast alt umboða eitt stórt fleirtal, á ting? Hvi ikki? Hvat er tað, sum skapar føroying-

um eina turkatrúgv uppá »finar« menn við pappirum: revisorar, stjórar, lærarar, læknar, prestar, akademikarar, partabrevs-snúltarar?

Hvi er hesin meiriluti so lítið umboðaður á tingi? Hvat hevur hann ikki áhuga í politikki? Hvat hevur hann ikki tít? Hvat hevur hann ikki yvirskrift til politiskt arbeiði? Hvat hevur hann onki vit um politikk (hava tingmenninir tað???) Hvi er stætta-skiftið so eyðsýnt í føroyskari tingmentan?

Kanska er tað sum vantar ein verulig politisk skúling av einum fólk, sum í áratugir er dikt undir í býttleika frá Dagblaðnum, Dimmalætting, Tingakrossi og øðrum tvæfli. Um orðið »fólkaraði« skal hava nakra meining, so má tað týða at fólk alt skal ráða yvir landinum, yvir búskapinum, yvir ognarviðurskiftum, yvir okkara samfelagslívi øllum. Og ikki einans fiskaslustjórar, partabrevs-snúltarar og aðrir útlærdir útnyttarar. Vend má koma í. Svarið er: eitt sosialistiskt Føroyar við veruligum fólkaraði yvir øllum viðurskiftum í samfelagnum: framleiðslutólinum, virkjum, skipum, skrivstovuveldinum, skúlaskapi, prestaskapi og øðrum. Tá-staðni fær orðið fólkaraði eina veruliga meining.

N.N.

Yvirprísráðið

Kann Sosialurin upplýsa mær, um prísráðið sambært tí nýggja prís-lógini er valt, og um so er,

hvørjir sita í tí?
Svar: spurin
Føroya løgting valdi yvirprísráðið tann 19. mai

1979.
Í yvirprísráðnum sita: Petur Alberg Lamhauge, grannskoðari, Havn,

Sverre Skaalum, avgreiðslumaður, Vági, og Dánjal Magnussen, advokatur, Havn.

Til Eystanroða!

Aftur ein ræðuskitur í Sosialinum, sum ikki torir at leggja kristna (!) navn sitt til greinina, og goymir seg aftanfyrir tað, at teg, ið

leggja navn til, gera hetta bert fyrir at polera egna gloriu sína — fyrir at verða sædd.
Frægari er at polera

egnu gloriu sína undir fullum navni, enn at svina nevndar persónar út — undir dulnevni. Eins egna gloria verður í øllum

førum ikki reinari av at dálka aðrar.

Niclaí Petersen

luttakið í orðaskiftinum!

sigið tykkara meining stutt og greitt! so sleppa fleiri brøv við!